

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

23.01.2026. Nr. 1-5/24

Ministru kabinetam
pasts@mk.gov.lv

Par iestāžu nolikumiem

No Latvijas tiesību sistēmas pamatnormas¹ izriet tiesiskuma un likuma atrunas princips.

[1] Atbilstoši Satversmes 58. pantam visas valsts pārvaldes iestādes ir padotas Ministru kabinetam, tādējādi neviena no tām nevar atrasties ārpus šo iestāžu hierarhiskās sistēmas.² Valsts pārvaldes struktūra jāveido tā, lai tā funkcionētu efektīvi, demokrātiski un atbilstoši likumam.³

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 16.pantā definēts, ka tiešās pārvaldes iestādes darbību reglamentē Ministru kabineta apstiprināts nolikums un šī panta otrā daļā noteikts nolikuma saturs.

[1.1] Ja iestādei nav nolikuma un tai nav noteiktas institucionālās padotības līnijas, tā faktiski nav konstitucionāli pienācīgi integrēta valsts pārvaldē. Līdz ar to var rasties pieņēmums, ka šāda iestāde atrodas “ārpus Satversmes 58.panta noteiktās valsts pārvaldes hierarhiskās sistēmas — ar visām no tā izrietošajām sekām.”⁴ Proti, iestādes juridisko identitāti nosaka tai piešķirtā kompetence.⁵

[1.2] Šāda situācija rada riskus arī pienācīgai un efektīvai iekšējo valsts pārvaldes kontroles mehānismu darbībai, kas ir būtisks cilvēktiesību elements un saistīts ar tiesībām uz taisnīgu tiesu.

¹ Latvijas Republikas Satversmes 1.pants.

² Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2004. gada 30. janvāra lietā Nr. 2003-20-01 9.punkts.

³ Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2004. gada 30. janvāra lietā Nr. 2003-20-01 9.1. punkts

⁴ Egils Levits, Ass. iur., Dipl. pol. “Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija”// <https://www.vestnesis.lv/ta/id/63685>

⁵ Turpat.

[2] Vides aizsardzības politikas jomas, izņemot dabas aizsardzības, funkciju pārcelšana no Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas uz Klimata un enerģētikas ministriju notika jau 2024.gada 1.jūlijā saskaņā ar Ministru kabineta 2024. gada 20. janvāra rīkojuma Nr. 55 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" pasākuma 32.12.punktā doto uzdevumu.

Ar Ministru kabineta 2025. gada 26. augusta rīkojumu Nr. 533 "Par Enerģētikas un vides aģentūras pievienošanu Valsts vides dienestam" (turpmāk – Rīkojums)⁶ Klimata un enerģētikas ministrijas padotībā esošā Enerģētikas un vides aģentūra ar 2025. gada 1. oktobri pievienota Valsts vides dienestam. Rīkojuma 5.2. punktā uzdots Klimata un enerģētikas ministrijai izstrādāt un klimata un enerģētikas ministram līdz 2025. gada 1. decembrim normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā normatīvo aktu projektu par grozījumiem Ministru kabineta 2004. gada 23. novembra noteikumos Nr. 962 "Valsts vides dienesta nolikums". Vienlīdz Rīkojuma 5.punktā uzdots sagatavot normatīvo aktu projektus par grozījumiem konkrētos likumos. Šādu normatīvo aktu projekti nav atrodami Tiesību aktu portālā, lai gan uzdevuma izpildes termiņš ir notecējis.

[3] Tiesībsarga birojs jau 2025.gada 9.maijā nosūtīja Klimata un enerģētikas ministrijai vēstuli ar Nr.6-1/333 "Par iestāžu nolikumiem", aicinot Klimata un enerģētikas ministriju atbilstoši labai pārvaldībai un tiesiskuma principam tiesiskās skaidrības un noteiktības nodrošināšanai izstrādāt Valsts vides dienesta un tobrīd arī Enerģētikas un vides aģentūras nolikumu projektus un iesniegt Ministru kabinetam izskatīšanai. Tika konstatēts, ka vismaz noteikumu projekts "Klimata un enerģētikas ministrijas nolikums" (projekta ID 24-TA-1568)⁷ uz to brīdi bija saskaņots Tiesību aktu portālā, kas ļāva prezumēt tā pieņemšanu.

Pārbaudot informāciju Tiesību aktu portālā, izmaiņas nekonstatēju. Proti, Klimata un enerģētikas ministrijas nolikumā⁸ joprojām nav norādītas visas iestādes, pār kurām tā īsteno padotību. Arī Valsts vides dienesta nolikumā⁹ nav definēts, ka jau vairāk kā pusotru gadu padotību pār to īsteno Klimata un enerģētikas ministrija.

⁶ <https://likumi.lv/ta/id/362690-par-energetikas-un-vides-agenturas-pievienosanu-valsts-vides-dienestam>

⁷ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/3d64c95f-d5d0-4474-9620-357c8596543c

⁸ Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumi Nr. 817 "Klimata un enerģētikas ministrijas nolikums"// <https://likumi.lv/ta/id/338391-klimata-un-energetikas-ministrijas-nolikums>

⁹ Ministru kabineta 2004.gada 23.novembra noteikumi Nr.962 "Valsts vides dienesta nolikums"// <https://likumi.lv/doc.php?id=97132&search=on>

[4] Mans uzdevums ir sekmēt, lai valsts vara tiktu īstenota tiesiski, lietderīgi un atbilstoši labas pārvaldības principam. Tiesiskuma princips attiecas ne tikai uz valsts pārvaldes darbību, bet arī organizāciju. Nesakārtotība iestāžu nolikumu jomā, ievērojot arī neskaidrības ar apstrīdēšanas un pārsūdzības kārtību normatīvajos aktos, var radīt būtiskus tiesiskuma riskus, kas nav pieļaujams tiesiskā demokrātiskā valstī.

Aicinu Ministru kabinetu mudināt Klimata un enerģētikas ministriju, lai tā, pirmkārt, nekavētos ar Klimata un enerģētikas ministrijas nolikuma un Valsts vides dienesta nolikuma projektu izstrādi un iesniegšanu Ministru kabinetam izskatīšanai. Otrkārt, kopumā pienācīgi un pēc iespējas ātrāk izpildītu Rīkojuma 5. punktā uzdoto, ievērojot, ka Ministru kabineta noteiktais termiņš ir jau nokavēts.

Pielikumā: Tiesībsarga biroja 2025.gada 9.maija vēstule ar Nr.6-1/333 "Par iestāžu nolikumiem".

Ar cieņu

tiesībsardze

Karina Palkova